

PROTESTÁNS
NÉPISKOLAI LAP.

A debreczeni-, alsószabolcs-hajduvidéki, debreczenegyházmegyei tanítóegyletek közlönye.

Megjelen hetenkint: szombaton.

Előfizetési árak:

Egy évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatalhoz KUTASI IMRE nyomdájába címzendők.

A lap szellemi és „Nyiltteret illető“ részét érdeklő minden közlemény a szerkesztőséghez (Kutasi Imre nyomdája) intézendők.

Bérmentetlen levelek nem fogadtnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Nyomoruságok.

„De profundis ad te clamavi!“

Hazánk állami közoktatásügyének jövő évi költségvetését, néhány igen szerény megjegyzéssel mutattam be a lap múlt számában. Sokaltam a tanítók képzésére felvett 600 ezer frnyi összeget és keveseltem először az újonnan létesítendő állami iskolákra előirányzott 90 ezer forintot, valamint igen csekélynek találtam azon 45 ezer forintot, mely a kisdud nevelés céljainak előmozdítására lesz fordítva. Igen röviden, pár szóval indokoltam is ezen véleményeket s ma kénytelen vagyok ugyan ezen tárggyal foglalkozni, mert olyanok estek tudomásomra, a melyek fölött napirendre térni hallgatással nem lehet és nem is szabad.

Egy kimutatás fekszik előttem; a magyarországi nemzetiségek statisztikája. Igen érdekes. Alább közlöm főbb kívánatban; ismerje meg a helyzetet minden tanító és tanügy barát s akkor mondja meg nekem, nincs e igazam, a mikor azt írom ide, hogy: rettenetes nyomoruságok vesznek bennünket körül. Indokolom pedig a következőkkel.

Hazánkban, mint a közlendő statisztikai kimutatás bizonyítja, csak 28 oly megyénk van, a melyben a magyar elem túlnyomó, a többiben kevesebb, sok helyen elenyésző csekélység.

Nem hiszem, hogy ezt a kormány s főleg a tanügyi kormány nem tudná, mert hiszen ez nagy szégyen volna rá s ha tudja, nem vagyok képes felfogni, miért és miként tartja elegendőnek ily szörnyű helyzetben azt a 90 ezer frtot, a melyet új iskolák alapítására felvett a jövő évi költségvetésbe.

Beszéljen bárki akármit, nekem meggyőződésem, hogy az annyira szükséges és kívánt magyarosítást senki semmi körülmények közt úgy keresztül nem viheti, mint az állam, a kormány, a melynek különben is első sorban főkötelessége. Első sorban a szükséges eszközök az ő kezébe vannak, övé a hatalom, a melynek csak engedelmességet szabad s a törvény segítője a jó irányu szándékoknak megvalósításában.

Tagadhatatlan, hogy társadalmi uton a közművelődési egyesületek sokat tehetnek a közönség osztatlan támogatása esetében, de működésüknek sikerét a kormány erélyes támogatása tudja előmozdítani s ép ezért a közös működés elegendhetlenül szükséges.

Szabad-e, lehet-e továbbra eltérni, hogy a német, oláh, tót s más nemzetiségek lassan, de biztosan terjeszkednek, szabad-e, lehet-e engedni a magyar nemzetiség háttérbe szorítását? Nem! Nem.

E rideg számok fel kell, hogy rázzák az egész nemzetet a lethargikus álomból s nekem úgy tetszik, mintha a néma számok azt kiáltanák: tette fel, mert különben elveszték! Nekem a szívem facsarodott a mikor először olvastam azon adatokat. Vajjon mit érez Trefort ő nagyméltósága, a ki olyan sokat tud arról beszélni, hogy mit kellene tenni a nemzet jövődéli nagyságáért!

Kegyelmes uram! E számok ismerete után minden Demosthenesnél szebben beszélne ám a — tett. Ha a költségvetés azt mutatná, hogy sok népiskola és kisdudóvoda alapítatik az idegen ajku nemzetiségek közt azon célból, hogy a magyarosodás, a nyelv, a nemzetileg terjesztessék, ha ezeknek száma s ezekre fordítandó költség a meglepetésig nagy összegben vétetett volna fel, akkor melegen tudná üdvözölni a kormány hazafiságát mindenki, akkor Trefort ő nagymélt. neve dicshimnuszban hangoztatnék.

De így? . . . .

Igy: „de profundis ad te clamavi“ kegyelmes urunk!

Hisz épen nagyméltóságod mondá 10-12 évvel ezelőtt, az országgyűlésen, hogy bármennyit áldoz is valamelyik nemzet a tanügyre az soha sem sok és bár mennyi legyen is az az összeg, az nem fogja a rossz anyagi viszonyok közt élő nemzetet deranurozni, mert ez hozza meg neki az anyagi és szellemi boldogságot.

Mig a statisztika a nemzetiségek arányáról ily rossz helyzetet tüntet fel, mig a nemzetiség érdekében ily szűkmarku lesz a kormány a tanügynél, addig legyen szabad nekünk méltányosnak és jogosultnak tudni igaz panaszuinkat.

A sötét kép háttérét még sötétebbé teszi két napi esemény. Ezeket is felemlitem. Igen jól mutatják a mi — „boldog“ helyzetünket.

Egy okl. tanítónőt Budapesten több mint félév óta biztattak állomással. Az ifju nő édes anyjával a reménység emléjét szivta ritka béketűréssel. A nyomor régóta bekopogtatott hozzájuk, de türték, mert biztatták őket. Elfogyott az utolsó darab kenyér, a hideg őszi szél komor zugása sok mindent beszélt a fiatal tanítónőnek kenyérről, meleg ételről, meleg ruháról, fűtött szobáról . . . aztán látta, hogy nem csak ő rá, de arra is iszonyu sors vár, a ki neki az életet adta — a létfentartásról gondolkozva — megtébolyodott.

Másik példánk szerint egy okl. tanító évek óta hivatalba van (díjnok Erdélyben) s csak úgy jutott tanítói állásra, hogy ajánlatot tett félévig ingyen tanítani. (Lásd különben mind a két esetet bővebben „Hírek“ rovatában.)

Mind a két eset igazán megdöbbentő s nagyon el lehet fölöttök gondolkozni.

Van egy példabeszéd, mely azt mondja: elébb lett a bokor s csak azután a nyul.

Hát én elhiszem, hogy minden nyul megtalálja a maga bokrát, de azt is tudom, hogy annyi tanerőt adnak a tanító képző intézetek, a mennyinek helyet adni nem tudnak s ha jut is hely, az csak arra való, hogy az éveken át tanult ember épen éhen el ne veszszen.

Milyen hosszánával fogadják a hazai lapok, hogy a katonai tiszték fizetése felemeltetik havonta 10 frttal. Azt írják, hogy az eddigiből úgy a mint a társadalom kívánta, egy tiszt sem jöhetett ki! Kell hát azért a fizetést felemelni. És az másfél milliónyi forintot vesz igénybe. Pedig nem volt a szükség égető, mert pl. egy 24 éves fiatal főhadnagynak van 720 frtja, több mint 250 frt lakpénze, 96 forint szolgálapénz. Hát ebből megélhet urasan. A hadnagynak 120 frttal volt kevesebb s a mikor tisztnek kinevezik az állam felruházza jól.

Én istenem! ha a tanítókról is úgy gondoskodnának, mint a tiszt urakról, ha a tanügyre ily pompásan szavazgatnák meg a milliókat, mint a milicziára, de boldog is lenne Magyarország!

Hanem a tanügynek csak — hátrább! Ez hadd maradjon „panaszolni való kérdés”-nek.

Igazán nyomoruságos helyzet!

Igazán a „de profundis”-ből kiáltunk segélyéért.

Miért? Ki fog meghallgatni bennünket?!

Szombathy János.

Szomorú statisztika. Édekes kimutatás jelent meg legközelebb a megyénk nemzetiségéről, ebből kiténik, hogy legmagyarabb: Jász-kun-Szolnok megye, melyben csak 1%-a nem magyar, azaz nincs 100 ember közül több csak egy a német. No ez iragnak se sok. Heves megyében már 2 német e-ik 100 magyarra, Csongrádban 3, Hajdúmegyében 4. Győrben 5. Aztán a magyarság tulnyomó még Udvarhely, Borsod, Szabolcs megyékben, hol 100 ember közül még 90-en félül van a magyarok száma: aztán rohamosan hanyatlak a magyarság létszáma. Alsó Fehér megyében pl. 100 ember közül csak 16 a magyar. Máramaros megyében 12, Küküllő megyében 10, Temesmegyében 8. Hunyadmegyében 6, Turóc. Szeben megyékben 3, Krassó Liptó Trencsén és Arva megyékben 2. Szóval a 65 megye közül csak 27-ben van többségünk, 38-ban pedig kisebbség. A tót, oláh és német ajkuk száma pedig nem fogy, de nő.

Az országos kiállítás.

Az 1885-ik évi budapesti országos általános kiállítás rövid áttekintése s a magyar közoktatásügy tüzetesebb vizsgálata.

(Vége.)

Miután az engem közelebről érdeklő oktatásügyi részletet megvizsgáltam, még felmaradt időmet a kiállítási területen elszórt pavillonok szemlélésével kívántam értékesíteni. A keleti pavillonban szerb. és török kéziművek, többnyire szövetek és himzések, továbbá mezői termények, ásványok halmaza fekszik. Az osztrák-magyarban a pavillonjában láttam az 1816-óta kibocsátott bankjegyeket a legújabb időkig, hanem a Kossuth Lajos pénzügyminiszter aláírásával ellátott bankjegyek teljesen hiányzanak. Vannak itt különféle táblázatok a hazai pénzintézetek forgalmának kimutatására. A pénzintézetek keletkezését, megszűnését, fenállási időtartamát jelző táblázatok, postahivatalok, biztosító intézetekről szóló táblázatok. A hangverseny-csarnokban tartotta a debreczeni dalárda is a nyáron igen jól sikerült emlékezetes hangversenyét. A Dobos vendéglőjében szoktak a királyi s főúri látogatók étkezni. Ezen vendéglőt Debreczen város vette meg s annak idejében megfogjuk látni, mert a Nagyerdőn lesz felállítva. A székelyházban Demeter Lajos bazárja székelői háziipari cikkekkel s az első szobában egy székelői nő négy nyüstös szövész látható. A nemzetközi munkagépcarnok s a külföldi szabadalmazotttalálalmányok csarnok a különb-

féle gépeken előállított munkákat, varrógépeket s tartalmaz. Ganz és társas pavillonjában örlő, zuzó, emelő gépi ipari tárgyak finom öntvények villanyvilágítási készülék szemlélhetők. Horvát-Szlavonország kiállítási csarnoka ezen ország terményeit, földművelési, bányászati, ipari s közművelődési állapotát tünteti föl. A rimamurány-szigetárjani vasműrésztáraság pavillona, vaskó, vasgyártmányok, kohótermények, széa példánydarabok halmaza.

A hazai gépcarnok nagyterjedelmű belseje számos belföldi gépész, gyáraok kiállításával van tele. Vannak itt mozgásban levő sodró, húsvágó s. gépek gőzgépek, kazánok, motorok, emelők, vízfecskeendők, tűzoltószerek, malom szeszgyári s gazdasági gépek, vető- cséplőgép, ekék boronák s. A kazánházban öt kazán befűtve a gépek mozgásban tarthatása végett. A közlekedési miniszterium csarnokában a közlekedési, távírdai hálózat, postaintézmény fejlődése, fennen kikötő, — távírdai nyomtatványok, segédkönyvek, személyteher- és postakocsik, cséplőgép mozgonnyal vannak kiállítva. A m. kir. tengerészeti hatóság Fiuméből a Quararó domborművét, hajómintákat, hajóeszközöket, tengeri halakat állit ki. Az arvai uradalom pavillonja, Irtási, favágási eszközök, talaj- és kőzetnemek, növénygyűjtemény, az uradalom területén fevő állatok, faárúk, edények, fakéreg és kötetek s. törháza.

Albrecht főherceg pavillonjában, vaskó, nyersvas, vasszerszámok, tőzeg s a tőzegásás, térképek, rajok láthatók.

A király-pavilon valóban királyilag van berendezve a budapesti iparosok által, nagyterem, kisterem és pipereszobából áll. Ez egész épület kívü-belül a művészet és ipar remeke, a gyönyörű butorzat, a kárpitos-, szobrász-, festő-, szőnyeg-, díszmunkák a kiállítás egyik fnyújtásává emelik.

A műcsarnok szobrászati és festészeti műremekek raktára a képek közt az 1867-diki kiegyezés nagyságra és tisztaságra, — a haldokló cigány művészi kivitelére nézve, mulja felül a többi; vannak itt görög- és római katholicum templomi régiségek, díszruhák, Pásztori botok, arany kelyhek, a Szent István palástjának előmintázata 1031-ből mind nagy értékű kincsek, ereklyék ezek.

A magyar vöröskereszt egyesület csarnokában katonai szerelvények, egyenruhák s azok keiméi, arany s ezüst paszományok, gombkötő munkák, bakkancsok, sebesült sebesült szállító kocsi, sebesült katonai lábainak bekötözése, sebkötő eszközök, rögtönzött tábortórház, tábortórház berendezve.

Egészségügyi csarnok ásványos vizek, sóbor-szesz. gyógyszerkészítő gépek, főző lombikok, csészék, mozsarak élvezhető gombfajok mintái rendőrség ruházata, sebesült és állatorvo-i műszerek műfogorok, műfogak, fordók fényképei, statisztikai adatok helyrajzi térképek, állategészségügyi térkép, vesztégintézetek, órházak domborműves térképe s. b.

A Deuchshféle műintézet és a pesti könyvnyomda részvénytársut nyomdapavillonja betüöntő, nyomdászati gépeket tüntet föl.

Budapesti főváros gyűjteményes kiállítás a. Csatornázás, burkolat utak, utcák egyházak, városházak, népszínház, vígadó közraktárak és elevátor közvágóhid, lak-tanyák; vízvezeték, tűzoltási, erdészeti tárgyak, kórházak, temetők, fürdők kicsiben. Elemi, polgári-, reáli kolai tanszerek, iskolatervek, tornaszerek, árszámok regészeti és képzőművészeti tárgyak.

Dunagőzhajózási társulat pavillonja. Szénkövületek, bányászati termények és ércszállítás.

Osztrák-magyar államvasutársaság pavillonja. Földtani és bányászati térképek, tervrajzok, géprajzok, minták mágnes-vasoszlop vizgyártmányok, vsslemezek, bánya- és kohótermények mintái.

Schottola Ernő pavillonjában szőlészeti s borászati készülékek, darálók, prések s. b. láthatók.

Bor és szesz italok csarnoka. Számos kiállítóktól palackokban különféle fehér és vörös borok, finom aszszuborok, essenciák, bakar, szamorodni s hazánk minden bortermelő vidékéről kiállított borok. Szilvorium, borovicza. többfajta gyümölcs-pálinka, szesz. Erdélyi borszoba berendezése kiméréssel együtt. Debreczeni bor- és szesztermelők közt láttam Tóth Sándor kereskedő, özvi Szvoboda Józsefné, Nemes Kálmá, Márton Károly Csanak József s. b. bor, cognak, eczet, seprópálinka kiállítását.

Az állami ménes birtokok pavillonja. A mezőhegyesi, bábolnai, kishéri, fogarasi ménesbirtok gazdasági, kereskedelmi takarmánynövények és magvak, fűzveszők, káka és szalmafedások jászlok, etető-rács, az intézeti népiszkolák tanítási táblázata.

Facsarnok. Különbféle faművek, tekenők favillák, vesszőfonások, a dunai lánczid kicsinyített vesszőből font alakja közt láttam Gáspár Ignáczné debreczeni nevelőintézetének díszes kiállítását egy szép szekrényben női munkák, — egy állványon levő himzett gyertyaellenző, egy bársony zongoraszék lant himzéssel.

Pénzügyminiszterium pavillonja. Akasztalinaról közetek, fehér és barna sószip, kányászati és föletani térképek A selmeczi bányászati és erdészeti akademiájól természettani készülékek, vasolvasztók s kemenczék mintái, rajzok.

Marosujvárról kőso edény apró és kristályosával töltve, bányászati termékek mintái, térképek. Nagyról a ványok, térképek, táblázatok, Nagybányáról: ércneműek, bányák átnézeti térképe, rézgyártmányok. Kőrmöczbányáról: érmek, pénzek, pénzverő gépek rajzai. Sávarról: főtt só, fényképek. Zalatnáról: bányatérképek, a kohászati műfolyam leírása, térképek rajzok minták. —

Az alapítványi jószágok pavillonja. Az uradalmak térképe, egyes látképek, a buziási fürdő berendezése, — közetgyűjtemény, — az alapítványi erdők formája, kártékony rovarok, vasuti épületek, pintérmunkák, kérgék, fűzvesztek, veteménymagvak, dohány, nádgyapju, a znió-váraljai hal tenyésztés oquariummok. Schönborn, Bucheim Ervin gróf munkácsi és szentmiklósi uradalmának pavillonja. Termények és terményvagvak, erdei fák, cserjék maggyűjteményei, csemeték, vasércz, mész, timsógyár, s hamuszirtermékek, különbféle borok, öntvények, siremlékek, szekerek, rosták, cséplőgép, faművek, gubák források és fürdők leírásai, képek népviselet. — **Fegyencziparcsarnok.** A hazai fegyintézetek és kir. ügyességi fogházak kiállítása. Szalmakalapok, kosárkötő-, könyvkötő munkák, hordók, seprők, meszelők, díszbutorok, az illavai fegyházból uti táskák, kenyérszekerek gyékényből, méhkasok, targonczák, gyermekjátékok kert, székek Kolozsvárról. Kötélverő, bádogos-, bőr- és kovács munkák Lipótvarról. Faművek, asztalosmunkák, szövészeti és kötött tárgyak Munkácsról Nagyenyedről, Vácyról. Szabómunkák Szamosujvárról.

Mezőgazdasági termények. A magyarországi gazdaközön: égre nézve rendkívüli fontos és érdekes csarnok ez. A hazai mezőgazdasági termények gyűjteményes kiállítása mindenféle galnanemek, takarmány növények, kereskedelmi növények, gyapjufélék. A sokféle gazdasági uradalmak, — királyi gazdasági intézetek rajzai, értesítői, térképei. A debreczeni kir. gazdasági tanintézet s a debreczeni mezőgazdák tömeges kiállítása. A juhászati és halászati ipar bemutatása. A méhészet újabb vívmányai képviselve vannak itt. A külföldi kiállítók tömege közül különösen kiválik a svédországi terménymagvak — s a brasíliai kávémagvak mutatványa.

A háziiparcsarnokban az ország különböző vidékein divatozó szobaberendezés s népviselet is fel van tüntetve, életnagyságu viaszalakok vannak mindenik szobában felállítva, a szokásos butorozattal s háziipar-készítményekkel együtt 15 ilyen szobát számláltam meg: 1. Hétfalusi csángó szoba. 2. Alföldi csángó szoba. 3. Toroczkói szoba. 4. Kalotaszegi-, 5. Székely-, 6. Bolgár-, 7. Román-, 8. Békéscsabai-, 9. Gömörmegeyi-, 10. Szepesi-, 11. Erdélyi szászob, 12. Borsodmegeyi-, 13. Tót-, 14. Szerb-, 15. Alföldi románszoba. A csarnok egyéb részét a női kézi munkák, fa, agyag, gyékény, szalmaművek töltik be. Hajdu-Nánás város háziipar kiállítása a szalmakalaphoz szükséges anyagot, szalmafonatokat, különböző alakú s finomságu díszfonatokat s kész kalapokat tünteti föl.

Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulatának gyűjteményes kiállítása. Chinai ezüstből különbféle tárgyak; pincze, konyha és háztartáshoz szükséges berendezési tárgyak, mindenféle borok szeszes italok. Az emeleten: egy szalonról rögtönözhető háószoba ágypamlaggal. Szállodai díszszoba s háószoba berendezése butorokkal.

Következő étkező helyisget fedeztem fel: 1. debreczeni csárda. 2. Hódmező vásárhelyi csárda. 3. Dobos-féle vendéglő. 4. Szegedi halászcárda. 5. Munkácsi uradalom csárdája. 6. Dréher-féle sörház. Mindezekből jó pénzért hatalmasan lehetett étkezni. Volt még egy, a két nagy hordó 800—800 hectoliteres, Sorger Jakab és társa állítja ki Eszékről. Itt is lehetett enni és inni s bácskai tamburazenét hallgatni.

Minden nagyobb embernek hazája iránt való kötelessége megtekinteni az országos kiállítást. Az ott felhalmozott gazdasági, művészeti s iparműkincsek szemléleti s azok előállításának tanulmányozása nemzeti büszkeségünket nagy mértékben hatványozza. A magasabb értelemben vett nemzeti büszkeség pedig nem hagyja megállni a törekvő honpolgára hanem mindig erőteljesebb vívmányok létrehozatalára készíti. Gazdászati, műipari

s művészeti kincseink tárháza e hónap végével bezárandó kiállítás. A ki még szemlélni kívánja, ne mulassza el!

Igaz, hogy a magyar közoktatás ugyan nincs oly teljes díszben feltüntetve, fölszerelt népiskolája sincs kiállítva a magyar államoak. Az iskolai szerelvényeket azonban, ha a látogató azon kívül hogy magyar, még tanító vagy tanügybarát is szóróványosan feltalálhatja, csak hogy e sporadicus kiállítás a tanító előtt nem birhat oly belbecsű mint ha egy külön terembe szemlélni az általa eddig talán csak hírből ismert tanodai szerelvényeket. Magyarország közoktatás ügyét szerény nézetem szerint ugy lehetett volna behatni, életérdekűvé tenni, ha a közoktatásügyi miniszterium a népiskolai, polgár-, reálistkolai, gimnaziumi tanszereket rendezett volna be. A magasabb oktatási kört is szakaszerű csoportokban állíthatta volna elő.

Ha országos tanügyünk az a apos tanügyi eszményhez képest ily primitív állapotot mutat is, a gondolkodni s tanulmányozni szerető magyar tanférfiu nem tekintheti kárba vesztettnek idejét, fáradságát és költségét, melynek közbejöttével tapasztalatai bővülnek, szakszerű ismeretei tágulnak, képességei új rugékonyságot nyernek.

Az igaz, hogy itt, mint az 1873-ik évben világtárlaton nincsennek: svéd, spanyol, amerikai sat. népiskolák külön pavillonokba berendezve, az élelmes tanítói szakember, tanügybarát nagyon sok érdekes s haszouhajtó ismerettel megrakodva térhet vissza innen. Az országos kiállítás e hónap folyamán még nyitva áll, azon tisztelt kartársak figyelmébe, kik még nem látták, megtekintését melegen ajánlom.

(K—y I—n.)

B I R Ó J Á N O S .

1816—1885.

Folyó hó 12-én tetük örök nyugalomra a hódmezővásárhelyi ref. egyház egyik veterán tanítóját, Biró Jánost,

Biró János született Hódmezővásárhelyen 1816. június 19-én Atyja szintén János, és timár me-ter volt; édes anyja Csucs Ilona. Iskoláit a hódmezővásárhelyi ref. főgymnáziumban kezdte s már 6-ik osztályos korában a központi elemi iskola egyik osztályában mint segédtanító alkalmaztatott egy évig.

Hódmezővásárhelyről, tanulmányai folytathatása végett a debreczeni főiskolába ment theológiára; innen S. Patakra ment át, hol a héber nyelvben való jártassága miatt a tanárok és tanuló társak előtt közszeretetheu állott.

A hittanszak bevégezte után ő is rectoriára ment ki, és pedig Szinbe. Itt csakhamar oly szép sikert mutatott fel, hogy az egyházmegyei elnökség minta iskolául tűzte ki az ő iskoláját; s nem volt sürgősebb teendője az esperesnek mint őt megnyerni a tanítói pályának. Most vetekedve hívták meg az egyházak tanítóul, s így Szinből Visnyóra, majd Zádorfalvára ment. E három egyházban töltött 9 évet. Mely idő után Vásárhelyen elhalogóra Darcsi István özvegye mellé hivatott időközi tanító-nak 1849 ben. A tanév leteltével az egyháztanács által rendes tanítóul választatott meg.

Szinben léte alatt meg is nőült, elvevén S. Patakról Szűcs Zsuzsánát, kitől hat élő gyermeke maradt, u. m. Lajos, budapesti jeles iparos; Pál a debreczeni gazd. intézet egyik tanára; Antal, budapesti iparos; Mária, Daru Mihály h. m. vásárhelyi tanító neje; Lidia, Gál Lajos h. m. vásárhelyi iparos neje; Terézia, Palla István budapesti iparos neje.

Második neje s most gyázoló özvegye Becsei Rozália, kivel 18 évet tölött boldogan, s kitől szintén maradt egy kis kora árva, Géza, az V-ik osztály tanulója.

45 évig küzdött a népnevelés zászlója alatt; páratlan odaadással, kitarással, ritka szép sikerrel, utolsó lehelletéig. Hódmezővásárhelyen, mindvégig egy ugyanazon helyem 36 évig szolgált a nevelés-oktatásügyét.

E hosszú idő alatt folyton bírta az egyház szeretetét, tanítványai tiszteletét. Minden vizsgája alkalmával a kitünők közt is legelől említett. Akkor érezte magát jól ha tanítványai zsi-bongását hallhatta. A szünidőért zugolódott s kárhóztatta azt. A vizsgáktól is csak azért félt, mert szünidő következett rájuk. 32 évig folyvást 3 osztályt vezetett, 4 év óta már kettőt; s midőn iskoláját megosztották, ő az I. II. osztályoknál maradt meg.

Ritka ügyességgel, valami bámulatos egészen sajátserű, de soha ki nem puhathatott módon meglepő gyorsan és alapos tudta megtanítani a gyermeket olvasni, írni és számolni. Szá példái igen practikusak, egymásból folyók, az életből ellesett voltak.

Élénkség, elevenesség és alapos-ág jellemezték működését. Elkell ismereni hogy ritka jelenség volt ő, a magyar nevelészet terén.

Szigoru, pontos, igazságos s a tanításban sokszor tul-
buzgó volt.

Jól nevelt gyermekeiben találta legfőbb örömét s dicsérvését.

Két év óta már segédet kért maga mellé, s az egyház, te-
kintve hosszú és hű szolgálatait készséggel adá meg kérelmét s
fizette helyette a segédet. Ez év elején is mindenfelé zörgetett
segéd-tanítóért, de sehol nem találván azt, egész erővel fogott a
tanításhoz.

Folyton hanyatló egészsége, idült tüdő baja siettettk a sir
felé. Még 9-én este künn az utcán sétált, tréfált és szokása sze-
rint mindenkit megszólított. Családjával kedélyesen beszélgetve
lefeküdt; de már reggel 4 órakor agyszélhűdés érte s többé sen-
kihez nem szóllott; 10-én halt meg d. e. 11 órakor. Temetése
megható szép imával, a ref. tanítók énekkara közreműködése
mellett f. hó 12-én ment végbe. Gyászoló családjá, unokái, ro-
konai, számos volt tanítványai, az egyház előljáróság, a tanítók
felekezeti különbsség nélkül s a pásztor nélkül maradt zokogó
muzsa sereg, igaz mély részvételle állották körül koporsóját. A
sirnál Kiss Imre kartárs tartott szépen kidolgozott, az elköltö-
zöttnek hasznosan és áldásosan töltött életét, érdemeit, méltó-
képen visszatükröztető beszédet, s mire a barna hantok sűrű
nőttek a dicsőültnék porsátora felett: elzengett az utolsó „Isten
hozzád“ is.

Béke lebegjen porai felett s virasszon álmai felett a
kegyelet!

A. J.

Pädagogiai mozaikdarabok.

— Ajánlja Nt. Joó István képezdei igazgató urnak —

Vadaj József.

VI.

Hol vannak a példányképek?

Ha a nevelés természetes utat követ: akkor lépésről lé-
pésre azon a nyomon halad, melyen a fejlődő emberiség halad-
hatott, eltekintve azoktól a visszaesésektől, melyeket az emberi-
ség történelme fölmutat.

Ismerek egy pädagogiával foglalkozó egyént, ki Darwin nagy
táráról azt mondja, hogy túlhaladott álláspont. Én felette tiszte-
lem az egyéni véleményt, de olyankor, mikor ez a hivatás tiszta
felfogásával összeütközésbe jön: szeretném ha nem numerálna.
Mert, hogy egy pädagogus Darwin tanát mellőzze ez előttem oly
ténynek lászik, mint a ki előtt tiszta magaslát áll, melyről be-
láthatni a vidéket s a helyett, hogy arra fölhágná, körüljár alant

s hosszú barangolás után sem szer-z magának tiszta fogalmat a
tájról melyen járkal:

Mit tesz a bölcsőben fekvő kised? — Utánoz. Ha lát egy
élénk mozdulatot: kapkodva után csinálni igyekszik azt. Hall
egy élénk hangot: ő is hebeg. Utánoz és mindig utánoz. Ember
állat vagy tárgy, — előtte minden példánykép s neki
mindez tetszik, mert ez a világ, a mit ő még nem ismer. Vi-
gyétek egy szélmalom elé, fogadni merek, hogy hadonáz kacsói-
val; daloljatok előtte, meglássátok hogy utánozni akar; beszél-
jete hangosan neki, visszagyagyo, pedig még hangot, beszédet
meg nem ért.

Menjünk tovább; nézzük meg, mikor már kimászik a böl-
csőből. Nem példánykép vagytok-e előtte? Elsajátítja mozdula-
taitokat! Utánozni akar mindenkép s a mennyire képes, ezt
teszi is. —

Ebben áll az én kiindulási pontom arra nézve, hogy a pél-
dányképeknek tovább is iránytadó, fejlesztő szerepet kell vinniök
a nevelésben. Fokról fokra tovább haladva szeretném fölkere-
ni és növendékeim elé tárnai a példányképeket s innen tettem föl
magamnak a kérdést:

Hol vannak hát a példányképek?

Hogy az első és legfőbb példánykép a tanító, ezt mindenki
tudhatja. Nem hiszem, hogy volna iskola, melynek növendékeire
a tanító pontossága, tisztasága, munkás volta, igaz eljárása ha-
tással ne volna, — viszont ennek ellenkezői. Ha a kétféle hatás
különbözetét erkölcsileg összevetjük: akkor tünik ki a roppant
felelősség, mely a tanítót, mint példányképet terheli. Istenem!
Hát volna-e reám nagyobb csapás, mint ha lelkiismeretem ezek
közül valamelyik irányban a jóval ellenkező példaadással vá-
dolhatna!

Ha sorba kellene vennem a tantárgyakat — ugy a vallás-
oktatást is e szempontból venném, és fölkeresném a biblatörté-
netekben azt, a mi példánykép lehet. Azért tenném ezt, mert a
mi példánykép, az már következésképen erkölcsileg jó,
míg a példánykép lehet buzdító, vagy intő, erkölcsileg pozitív, vagy
negatív. Ábrahám története határozottan buzdító példa, sőt több
is: példánykép. Előttünk áll a kegyes férfi, kinek alázatos és
engedelmes volta Isten iránt kétségbevonhatatlan. József törté-
nete már vegyesebb alakokat tartalmaz. Ott vannak mindjárt ele-
jén a rossz indulatu testvérek (intő példa) ott a kedvencz fiát
elkényeztető apa (?) ott aztán az Istenben való bizalmát anyai
megpróbáltatás közt megtartó és ártatlanságában meg nem tán-
torodó József, (a példánykép) és ott Faraó különös akcja, ki-
nek álmára ha mi is olyan súlyt fektetünk, mint ő: abba a sa-
játságos helyzetbe jutunk, hogy azt is meg kell értetnünk, mi-
szerint már nem adja tudunkra Isten álomban a történeendőket,
mert ha ezt nem tesszük, akkor igazolva van az egész „Egyipto-
mi álmoskönyv“ intenciója. És ez a növendékekkel szemben ké-

TÁRCZA

Megint ősz lesz-e már?

— Reflexiók. —

A kis kert árnyas lugasa közt sétáltam egyedül.

Egyedül! Van e szóban tömérdek vigasz és szörnyű guny
a sorstól! Egyedül, — egy muló ifju kor porba hullt szép remé-
nyeivel, megsiratott édes s keserű emlékeivel, melyeknek elhal-
ványult kedves s gyűlölt alakjai, a feltámadás reménye nélkül
porlanak régóta.

Magam sem tudnék arról számot adni, hogy hol járt gon-
dolatom? Talán látogatást csinál a multnál s mint unalmas vi-
zitelő menekült tovább s bekandikált a jövő birodalmába, hol
nem mondtak neki semmi vigasztalót.

Köröttem nyiló virágok pompázuak, illatoktól a lég éde-
sebb lett s fejem fölött az ákáczfák egymásba boruló sűrű lombja
között kicsiny madarak daloltak vidáman.

Olyan jól esett nekem hallgatni azt, a mit e kicsiny ma-
darak daloltak.

Egykor, óh egykor, be szívesen hallgattam őket. Azt dalol-
ták akkor ezek a parányi légi dalmokok, hogy szép az élet s
üdve várja mindenik halandót, hogy hir, név, dicsőség, szerelem,
szeretet, boldogság, minden halandónak jogos osztályrésze össze
van az halmozva együvé s kiki annyit vehet belőle, a mennyi
jól esik neki!

Hej! hogy futottam én e halmot keresni!

Utamban szép virágok nyiltak, epokedve kínálták magokat
futottam keresni mind azt, a mikről a madarak daloltak!
Lihogva küzdtem az ut változatain, — de a madár dal csa-
tatott tovább, s vérző lábbal, elfáradt testtel siettem tovább...

Egyszer aztán szíven is vérzeni kezdett. Lelkem elveszté
hitét s a madár dalát hazugnak tartottam...

Pedig igazok volt nekik! Van nyár az életben mindenki
számára, — csak érezze meg jótékony melegét s ne fusson előle...

Én futottam; eltölt az „egy“ nyár s csak a száraz, kopár,
kietlen lomb maradt előttem — merengni rajta!

És a madarak most is a régi dalt csicseregik:

Hiába! Hiába! Késő...

Délről csöndes szellő kezdett felém szállni. A virágok meg-
hajtották előtte fejüket s az ákác lombjai elkezdett suttogni
vele...

Ez a suttogás is azt mondta: a nyárnak mulni kell!...

És sárgult levelek hulltak fejemre... onnan le a porba és
én azokon jártam fel és alá.

Sárgult falevelek hullása ősz hirtet!

Hát megint ősz lesz-e már? Kérdém megdöbbenve? Eülán
a nyár, elhervad a virág s a mi itt marad az kopár, sivár, ék-
telen kietlenység s aztán semmi sem?

A kis madarak csicseregnek tovább, nyárról, melynek meg
van öröme, büve, bája, édes boldogsága s hulló sárga levelek
zizegik, hogy az is elmulik s semmivé lesz minden, az ősz el-
hervasztja a virágokat...

Tudom, látom, érzem...

A szellő suttogást szél zugás váltja föl. A sárgult levelek
sűrjében hullanak...

Hát mért kell nekik ily korán lehullani, hát mért nekik
rövidebb az élet, mint a többieknek, melyek zölden maradtak az
ággal összeforva...?

Miért? Miért! Mert eltölték a nyarat. — dalolja a madár
— éltek, elhervadtak s sorsoknak eleget kell tenni a lehullással.

Hát ez várhat mi ránk is... Mi is lehullhatunk, korán,
idő előtt, mikor még tart a nyár, mikor még nyilnak a virágok,
amikor még olyan szép az az élet... s kedves a madár dal?!

nyes feladat, ha ismerjük a keleti népeknek azon jellemző oldalát, hogy nekik még ma ugyanazon véleményük van az álomról, hogy t. i. abban „Isten szól“ hozzájuk.

E történelem tehát, József alakja valódi példánykép. Ő nem közönséges álommagyarázó ott sem, a midőn Faraó álmait fejtí, Isten tette őt arra képessé, hogy általa Egyiptomot és a szomszéd népeket, talán leginkább az izrael népet megtartsa. József alakja gyönyörű példánykép valóban! Ott látjuk őt! mint nagy hatalomra emelkedet: Józsefet, ki nem csak megbocsát ellene vétkezett testvéreinek, de egész nemzetiségét boldoggá teszi. Hát Jób, minő példánykép! Végigtekintve a bibliatörténetek alakjait úgy, mint példányképeket s tanításkor a gyengébbek, sőt határozottan intő példák fölött, (mint Kain is) csak át suhanva, egy fenséges alaknál állunk meg, ez Jézus. Ő az egyedüli örökké tiszta, mindvégig követésre méltó példány kép kinek minden tetteiben örökké a véghetetlen igazságot, páratlan szentséget, tiszta egyszerűséget és ártatlanságot szemlélhetjük. „Egy Isten, a ki tökéletes ember“ mondja Schaff a „Krisztus Személyiségéről“ írott művében. Kicsoda érhetné el azt, hogy hozzá csak legkisebb mértékben is hasonló lehetne?!

Ha a biblia alakokkal, mint példányképekkel akarunk hatni, úgy ez alakoknak egészen tisztáknak kell lenni. Minő szép példánykép az irgalmas samaritánus! Aztán a kapernaumi százados. És valóban különösnek tetszik nekem, hogy Zakariás, a „kegyes pap“ in t ő p é l d a k é p kell, hogy szerepeljen.

Az erkölcsi és vallási képzésre nincs valami hatályosabb és szebb mint a bibliatörténetekből a példányképeknek kelő érzékelteése. Ha nem a példányképek határozottan nagyobb értékkel bírnak, mint az intő példák, melyekben egyszersmint valami vétek fogalma (sőt leírás is) ott van. Azért szeretném amazokat ezek rovására kidomborítani, hogy növendékeim előtt örökké amaz alakok lebegjenek, kiket követni szép, erényes, Istennek tetsző, reánk üdvösséges feladat.

A hazai és világtörténelem jellemképző alakokban tárja elénk példányképeit. Itt talán inkább bevalóak az intő példák is, mint a szent történetekben, mert hiszen ha csupán és örökké a páratlan hősiesség, honszeretet, becsületesség képeivel népesítők be a gyermek lelkét, akkor nem szerezhette magának tiszta fogalmat arról a világról melynek történeteit hallja. A mint ma létezik a rosz, úgy ezelőtt is létezett s hajdan még irtóztatóbb alakban nyilatkozott mint ma. Hanem az intő példák mellett a hön és világtörténelem példányképe t is úgy tüntettük fel, hogy növendékeink maguk megállapítsák, hogy ezek a valóban követendő alakok és tettek s hogy magyar honfinak — emberek nem lehet szebb hivatása, mint azokhoz hasonló lenni, azokhoz hasonlókat tenni. Vajjon Don Quichottok lesznek-e aztán növendékeim, ha így fogják fel a dolgot? Vajjon nem bódítja-e ok-

talán képzelődésre őket a hasonlónak lenni akarás lelkesedése? Nem! Mert azon példányképeket is kapják, melyek a mai kor keretébe beillenek s megértik, hogy po. Zrinyi, Dobó szép példányképei a honszerető bátorságnak, de hozzájuk hasonlók lenni manapság nevetséges gondolat, hanem egy Széchényi alakja bármelyik korba odailik.

Hogy tanítványom egy második Kossuth lehessen, arra nem számíthatok, mert ahhoz egy újabb 1848 is kellene, de ott van Kossuth alakjában az önzetlen hazaszeretet, önfeláldozó igazság-érzet, következetes jellem példányképe s ezt tanítványom elé kell tárnom.

Általában a jellem példányképei gazdagon képviselve vannak a történelemben s az életrajzi történelemnek még az a nagy előnye van e t kintetben az idő rendi fölött, hogy eme példányképeket készen, — kidomborítva adja, — ezért az életrajzi történelem tanítást jogosan tarthatjuk jellemképzőbbnek amannál. Az események alap okai is a személyekben rejlenek. Tanulmányozzuk Napoleon, Lafayett, Robespierre egyéniségét, búvároljuk a nagy forradalom nagy alakjait s meg lesz oldva az alakokból az események összefüggése. Ha császárrá nem teszi magát, nem lett volna Napoleon. Ha a bitó előtt megbánja bűnét: nem lett volna Corday a sansculottok hősnője.

Szóval a ki ok és okozatot keres, búvárkodjék az alakokban. Ott mind föltalálja, mert vagy az egyén, vagy a kor jellemében rejlik az.

Adjunk tisztán kidomborított jellemképeket növendékeink elé s ezáltal jellemet képezünk bennök.

„Olyan szeretnék lenni, mint apám,“ mondja a gyermek s előtte az apa példánykép. Hatha az apánál még szebb jellemképeket is tárunk eléje, mint mint az apa, kinek talán gyöngeségeit is szereti, vajjon nem meglesz-e jutalmazva fáradságunk, ha az általunk bemutatott példányképre mondja: „olyan szeretnék lenni“?

Óhajtanám növendékeim elé tárnai az er ő példányképét is, hogy jellemképző munkám könnyebb legyen. Satnya test csak kivitelképen mutat erős lelket, következetes, becsületes jellemet, azért nem szalasztom el az alkalmat, hogy rámutassak az er ő példányképre, hadd mondhasa arra is, hogy „olyan szeretnék lenni“ mert olyan valóban lehet is.

Ha az ügyesség példányképét mikor arra alkalom van, önmagamban mutathatnám föl nekik, minő képző lehetne az! De ha magamban nem tudhatom, hát fölkeresem, még pedig úgy, hogy komédiási alakot ne mutassak valamikép. Jó lesz talán növendékeim közül is a helyes irányban nyilatkozó erőt és ügyességet méltatni. Hadd érezzék a többiek is, hogy annak ha helyesen használtatik, némi becsé van. Vajjon a növendékeimet körülvevő társadalomból mutatván föl egy közismeretű alakot, nem

Vége! vége! Igy kell annak lenni!

A madár dallja mért oly messze kerekni, mit a közelben feltalálni könnyű lehetett volna? Nem hajlott-e utadba virág, kérve: ne menj tovább, nem fogott-e meg virága, ága, sugva; maradj nála! . . .

Abrándozó, mit kerestél a messze távolban? Elérhetetlen után futkosál, eltöltéd a nyarat, rád jő az élet ősze . . .

A szél tépi a sárga leveleket, — sodorja messzire, — a madár bánatosan zengi:

„Egyszer van az életben nyár . . .
S ha eltöltéd azt a nyarat . . .
Csak a száraz lombja marad!“

Az, az! . . . Száraz lomb . . . kété tört virág, szíromtalan, ílat nélküli hervadt virág . . .

És én járok kelek a kis kert után, hulló levelektől lemondó keservvel kérdeztem: megint ősz lesz-e már . . . ?

A becsület rabló.

— Elbeszélés Debreczen multjából. —

(A XVII. századból.)

Csóke József belső ember volt Debreczen városánál. Ámbátor ő csak tizházigazda volt, mind a mellett is — hivatalnoknak tekinté magát s szerete becses személyéről, azt hinni, hogy így különbözik a — többi debreczeniektől.

Nagy kujon volt Csóke József a tizházigazda, valóságos Gonosz Pista, (A „F a l u r o s á“-ból) a ki nagyon kényes a becsületére, a ki örökdi a közvagyon és csend fölött, s maga is nagy tolvaj és — közönséges gazember.

Csóke gazda is verte mellét egyik esztendőben Balyik András, a másik évben pedig Dobozy István uramék előtt, már a szerint a mint vagy az egyik vagy a másik viselte a főbírásgot.

Csóke gazda nem maradt ki soha a hivatalból. Elvégezte a maga dolgát rendesen, sőt talán tulbuzgó is volt; bejárta egy nap kétszer is a várost s bizony nem volt titok ő előtte semmi.

Ő tudott meg mindent legelsőül; lakodalom, kézfogó, keresztelő, disznótor vagy más „családi ünnep“ csak tudtával és részvétele mellett folyhatott le s volt ereje egy este három helyen is enni és inni.

Csóke gazda nem állott ugyan valami nagyon rosz hirben, de annyi tény, hogy nem igen biztak rá féltett jószágot, mert hamar — gatz vetett rá. A mi keze ügyében akadt, annak bizony hamarosan lába keit s letagadta volna csillagos eget, hogy ha épen kellett.

De azért nem hallgatta nagyobb áhitattal a szinben a híres Kabai Gellért predikátor erkölcsös tanításait senki mint ő s nem igen sok ember tudott többet beszélni a tanításból mint ő. Szóval ügyes és világra termett ember volt Csóke József, kinek egyéb baja nem is volt, minthogy feleséget nem tudott keríteni magának.

Aztán valjuk meg, oka is volt annak, hogy a lányok nagyon idegenkedtek Csóke gazdától, már t. i. az olyan lányok, kik közül ő is érdemesnek tartá a választást.

Hej, mert senki sem ismerte jobban Debreczen asszony népét mint Csóke gazda. Tudott a nyelvükön fainul beszélni s nem egy leány vagy fiatal menyecske fejét szédítette el fufangos cseleivel. —

Mert Csóke gazda azt tartá, hogy ne cseppenjen, hanem csorduljon is, s ne csak egyszer legyen pecsenye az asztalon, de hatszor is egy héten. Ezt bizony nem igen fedezte a tizház gazdai fizetés, hanem gondoskodni kellett egy kis melék jövedelemről.

Mi türes tagadás, az emberi vágyak akkor is uralták a férfiakat, az asszonyokat pedig a hiúság s épen Csóke uram tudta jól a módját, hogy miként kell azokat ügyesen kielégíteni.

Háza — mert házi ur is volt ő kigyelme, — mindig nyitva

azt érem é el, hogy ő azonfelül, hogy példányképet kapott ismer-
ni és becsülni is tanulja azt a társadalmat!

Mennyire óvatosaknak és körültekintőknek kell azonban len-
nünk mindennemű példányképeink fölkeresésénél, arról nem le-
hetne eleget beszélnünk. Csak az alakot megválasztani már föl-
adat. Lehet valaki példányképe a munkás szorgalomnak s le-
het mint ember kifogásolható. Szóval lényeges erények mellé
számbavetendő hibák sorakozhatnak s a példánykép erkölcsi ha-
tása mindjárt csökken. A kit pedig eléggé nem ismerünk meg,
csak valami érdeméről hallunk, az példányképi becsülni nem
is birhat.

Smiles gyönyörű példák buzdít a szorgalomra, takarékos
ságra, emberszeretetre, hanem alakjai olyan átfutó, fölcslanó
alakok; könyvébe tekintve úgy járunk mint ha a tengert akar-
ván megismerni odáig közeledtünk, hol már hullámai csillogni
látszanak s elbűvölve fordulunk haza: „láttam a tengert!” Az
összhatás nagyszerű s e tekintetben Smiles célt ért. Elolvassuk
s a könyv inspirál. Érezünk mindenből, a varázslatot, a törhetetlen igaz-
ság és becsületérzetet s mindezen alakok zavara felénk integetnek.
Nem tudjuk, melyikhez volna szebb hasonló lenni, mind oly szép,
oly nemes. De ha föloldozván magunkat, az édes bódulat alól,
egy kis kritikai bátorsággal közeledünk feléjük, azonnal érez-
zük azoknak vizíószerűségét. Persze nem is lehetne az, hogy
annyi téren minden alk eléggé kidomborított jelleggel birjon,
hanem vannak közte egészebbek is, a melyekkel nem járunk úgy,
mintha valakinek szépségéről akarván beszélni, megelégednünk
azzal, hogy szeméinek kicézését iradjuk le.

Azért szóllottam épen Smiles könyvéről, mert a jellemkép-
zéssel szelben foglalkozó műveket nem találhatnánk, mint az
ővéi, melyeknél csak azt lehet sajnálni, hogy noha nem maiak
mégsem forgnak eléggé közkézen. Bizonyára Ponson helyett
ajánlatosabb volna Smiles, — de a kik a Ponsont szeretik bizo-
nyára még Smilesről nem sokat hallottak. Milyen szép volna,
ha hallanának, ha gondoskodva lenne arról, hogy az ifjuság meg-
ismerje azon műveket, melyekben szebb példányképeket talál,
mint ama szédelő olvasmányokban, miket először kezébe kap,
mert persze rajtuk is megesett, hogy irodalom órán is buvár-
kodtuk Montepint, de talán azért, mivel nem is értették meg ve-
lünk elég világosan, hogy annál sokkal szebbekben is gyönyör-
ködhetünk.

(Folyt. köv.)

állott azok számára a kik szerelmi viszonyban lették örömeiket s
az olyan szép asszony, kit a város érdemes tanácsa, erkölctelen
vétkes miatt kiüzni rendelt a kósza szerelem ezen rendes tanyá-
ján ütötte fel házáat.

Az örömök tanyája volt Csöke József uram hajléka s volt
rá gondolja, hogy azt napfényre ne hozza senkisé, hogy elnéz-
zék neki ezt a mit másnak életével kellett volna megfizetni.

H-nem azért még is rossz napok is jöttek Csöke gazdára.
A fényes nap sem ragyog egyformán az égen, sokszor eltakarják
fekete fellegek.

Iyen fekete fellegek akadt Csöke uram elé is, de bizony ő
kelme nagyon későn vette az észre.

Hires szép leány volt abban az időben. Angyal Katalin, a
város egyik polgárának fiatal leánya. Azt beszélik róla hogy szép
ségének nem volt párja hét vármegyében sem, hogy csak egy bo-
lundult érte mindenféle férfi az egész városban.

A szép Katalin nagyon jó tudta, hogy milyen szép ő, Csöke
uram is elmondta neki legalább is kétszer hozzátéve illendően,
hogy ez a hires szépség gazdagságot érdemelne meg.

Angyal Péter uram pedig szegény ember volt; Katalin-
nak nagyon sok kijutott az élet terhéből s fogékony lett volna egy
kis gond nélküli vidám kényelmes életre.

Tudta ezt a hamis természetű Csöke, számított is nagyon
a leányra s várta a míg lassan megéri a gyümölcs s lehuil az
ő és övéi számára.

A szép Angyal Katalinnak, volt már egy kijelölt jöve-
döbelje. Hanem biz az is olyan szegény szolgáló legény volt, a kit
Katalin jó szemmel nézett, mint derék szép ifju legényt, de iga-
zat adott Csöke gazda azon jövedelmének, hogy csak nyomoruság
vár rá ő mellette.

— Hej kedves Kati hugom, hogy ha te akarnád, de ara-
nyos módod lenne. MÉR magadat rontani a terhes munkával, uri asz-
szony lehetne belő ed s járha nál oly czifrán, hogy a főbiróné is

Egy tanítói egyesület működése.

(Az alsó-szabolcs-Hajduvidéki ref. egyházmegyei tanítóegylet múlt
évi működése. Elterjeszti e f. évi gyűlésen TOTH MIHÁLY egyesü-
leti jegyző)

Egyleti alapszabályzatunk III-ik szakasza C. pontja
kötelességemmé teszi az egyleti életünkben felmerült törekvések-
ről és eseményekről évenként számot adni. Eme kötelességből
kifolyólag, midőn rövid jelentésemet a T. egyleti közgyűlés elé
terjeszteném, előre bocsátom, miszerint tisztem volna inkább egy-
leti életünkről leírást nyújtani; azonban nem mellőzhetem el,
hogy e három évi ciklus berekesztésével némi kritikát is csatol-
jak hozzá.

Nagy szabású dolgokat, hiába keresne bárki e mi egyleti
életünkben, mert azt nem találhatna; csendes, zajtalan volt mű-
ködésünk, mint a lassu folyamé, mely észrevétlen szaggatja le a
part homokját, hogy koronkénti kiáradásában belőle termő talajt
képezzen. Közelebb lezajlott három évi működésünk jó eredmé-
nyét nem a a külső tények teszik nyilvánvalóvá, hanem azon
belső erkölcsi hatás, mely emeli a tanítói önértéket és szakér-
telmet; mely az egyleti társulás, tömörülés, vállvetett szakszerű
munkásság csemetéjét mind terebélyesebb fává növeli. Különö-
sen jól eső megelégedéssel szemléltük azon kitartást, hogy egyle-
tünk tagjai szorgalmas munka, cseggést nem ismerő kitarítás
által — mi különben is egyleti törekvésünk alapcélja — igye-
keznek utat törni a társadalomban, hogy egy az egy s mindnyá-
járt s mindnyája az egyesért megszerezhesse a legnagyobb ju-
talmat: az erkölcsi elismerése, mely önként fogja maga után vonni
az arányos jutalmazást is

Mai népes gyűlésünk szintén egyik bizonyosága annak, hogy
egyházmegyénk tanítóikara, legalább nagyrésztében, nem érzék-
len és közönyös immár azon nemzeti cultur törekvések iránt,
melyek a népnevelésnek szakszerű fejlesztésére irányulnak. A le-
folyt három év alatt egyleti gyűléseink mind inkább népesedtek,
az erők csoportosultak, újak léptek sorompóba s a véka alá rej-
tett gyertya asztalra helyeztetvén, jótékonyan árasztotta szét
fényugaraikat; a közös munka, egyetér ő törekvés megacélozta
az erőket s az alap, melyet egységes erő rak le, remélem, elég
szilárd lesz arra, hogy rajta egyházmegyénk tanügyének díszes
épülete — természetesen mindazon erők támogatása mellett, me-
lyek erre hivatva vannak — a közellevőben felépülhessen.

Béniólag hatott és hat egyleti működésünkre azon körü-
mény, hogy egyházmegyénk nagy terjedése, a helységek egy-
mástól távolsága, több helyen a közlekedési utak rosszasága s
korlátot anyagi viszonyok miatt különösen az őszi és tavaszi sa-
ros hónapokban választmányi gyűléseket nem tarthattunk, a me-
lyek pedig hivatva volnának a szakosztályokat időről időre mun-

irigykedve néznie utánnad. Aztán mit adnál érte? Semmit. Apád
haragudna rád egy kicsit, de majd kibékítene őtet is a jó mód.

A szép Kata tetszelegve hallgatta a csábitó szavakat s Fe-
hér József, a jövendőbelije azon vette észre, hogy nem ad már
ő rá semmit már az ő arányos Katikája.

Angyal Kata áldozata lett a Csöke uram szép szavainak.
Elfelelte Józsit, nem gondolt becsületes öregapjára s anyjára,
rendes vendég lett a kósza szerelmek bűnös tanyáján; minden
éjjel a Csöke házába vitte szerelmét — cserébe a pénzt.

Nemsokára megsejté azt a mellőzött kedves, s a családott
ifju nem késett a dolgot kipuhatolni s Dobozy István főbiró uram-
nak mindent tudtul adott.

Felháborodva halgatta a hirt a nemzeti főbiró uram s még
azon éjszaka, magához véve néhány tanácsbelit, meglepte a Csöke
gazda házáat . . .

Az a mit ott látott, nagyon ekeseríté a főbirót is, Angyal
Pétert, Fehér Józsit, meg nagyon sokat. De legjobban Csökét,
ki minden áron elakarta simítani a dolgot.

Hanem ezuttal az nem volt lehető, Az 1575-ik év május
hó 11 éről ez olvasható a város jegyzőkönyvében.

„Kitetszik a tanuk vallomásából, hogy vádlott festett életü
s kerítő volt. Tizházigazda létére tisztátlan személyt fogadott há-
zába; a latrokat odahívtá, azokat kamarájába beiktatta s bezárta,
kik ott fertelmeskedtek, sőt maga is azon vétekben résztvett.
Mint hogy a város szolgálai előtt is megtagadta, hogy nincsen senki
a kamarába, holott ott lappangatta a roszakat; azért lófarkara
kötöttvén mint kerítő kivitessék s feje levágattassék!”

Es ugy lön. Csöke József se hitte volna hogy a fejével fi-
zesse meg Angyal Kata szerelmének közvetítését.

Régi idők, régi emlékek! Vajjon e régi időkkel azoknak
szelleme is elmu t?

Ki tudná!

kaanyagokkal ellátni s általában az egyleti életet — mint végreható és intéző közegek — élénkíteni, pezsgésbe hozni. E körülmény mindenesetre méltó a közgyűlés figyelmére.

Tartatott a lefolyt évben: két választmányi és három szakosztályi ülés. A választmányi gyűlések az egylet házi és alapszabályokban körvonalozott másnemű ügyeivel foglalkoztak. A szakosztályok a következő paedagógiai kérdéseket vitatták meg. „Az ismétlődő oktatás kérdése“, „A törtek tanítása a népiskolában“, „A túlterheltség kérdése.“

Az egylet anyagi ügyei, bár a kiadások — az eddigieknél nagyobb mérvű működés által igénybe vett költségek folytán növekedtek — haladást jeleznek, a mennyiben az egyleti pénztárban jelenleg — részint gyümölcsözőleg elhelyezve, részint pénztárnok kezeinél — 131 frt 16 kr van, egyébként erre nézve a pénztárnoki jelentés részletes felvilágosítást adand.

Egyleti könyvtárunkban van 47 db hasznos mű s ez évben a tisztviselők s figyelő szakosztály részére a következő tanügyi lapok jártak: „Paedagógiai szemle“, „Protestáns népiskolai Lap“, „Néptanoda“ s egy tanügyi folyóirat „Paedagógiai Encyclopaedia.“

Volt egyletünknek a lefolyt évben 108 rendes és 6 tiszteletbeli tagja, tehát a mult évi létszámhoz képest szaporodtunk 5 rendes taggal. Elhaláloztak Jámbor János h.-nádasi, Szabó Márton h.-hadházi kartársaink.

Iskolai takarékpénztárak és iskolai népkönyvtárakról, mivel az adatok közgyűlésig be nem érkeztek: ez alkalommal jelentést nem tehetek.

Jótékony célokra gyűjtött a h.-böszörményi tanítótestület ugyanis helyi gyámintézetünk számára 70, az országos tanító, árvaház javára pedig 25 frtot küldött be; a szentmihályi tanítótestület az országos tanítói árvaház javára 25 frt 30 krt; a földesi ugyan ennek 5 frtot gyűjtött és szolgáltatott be. Az egyesület gyűjtéséből pedig ez ideig 9 frt 70 kr folyt be, de még néhány testülettől a mult évben tett ajánlatok nem szolgáltattak be, valamint az ezen évben történt gyűjtés eredménye sem.

A midőn ezekben jelentésemet bezárom, ide csatolom azon őszinte, szívből eredő jó kívánatomat, hogy a Gondviselő tegye áldásosan gyümölcsözővé e mai egyletünk működését úgy protestáns egyházunkra, mint szeretett magyar hazánkra nézve.

HIREK.

— **A depr. ef. ref. egyházmegye** a héten csütörtökön és pénteken tartotta gyűléseit. Ezutal csak az esperesti jelentésből emeljük ki, hogy az egyházmegye iskolái közzül 6 kiünőnek, 11 jelesnek, 15 jónak, 30 elégségesnek találtatott, míg gyengének 6. Mindenesetre igen derék dolog volna, ha mielőbb nyilvánosságra jöne, hogy mi adott okot e feltűnő osztályzásra?

— **Nyílt válasz.** A „Heves-nagykunsági ev. ref. tanítóegylet“ több tagjától hozzám intézett kérdésre, nyilvánosan válaszolom, miszerint a mezőturi közgyűlés jegyzőkönyve azon kívül, hogy e lapokban — a szerkesztő szíveségéből — egész terjedelmében köröttezett, költségkiméles tekintetében külön lenyomatban nem fog kiadatni. A ulirt azonban arról, hogy a jegyzőkönyvet minden tag megismerhesse, gondoskodik az által, hogy a hitelesített példányt az egyházmegye összes tanítói közt körüljárta. Tiszafüred, 1885. okt. 22. Milesz Béla elnök.

— **Adebreczeni tanítók** érdekében az ev. ref. egyház elhatározta, hogy megszünteti az ideigl. segéd tanítói állomásokat és azokat állandósítja, még pedig oly formán, hogy 3 év után 50 frt fizetés javitást ad a mi 5 év után ismét emelkedik és 10 év múlva megkapják a 600 frtot és a járulékokat. Segéd tanító ezentul nem létezik, hanem a külömbiség csak a fizetésekben alapszik. A tanítónők helyzete marad a régi. Jövő számunkban majd hozzá szólnak ez ügyhez is.

— **Czifra állapot.** Az is csak Magyarországon ehetik meg, hogy egy 4500 lakossal bíró városban, hol törvényszék főreáltanoda és egyéb állami intézmények vannak, nincs iskola. Lehetőség-e ez? Igen. Déván így van. Különösen a z é r t n i n c s leány iskola, mert a nőegyesület 14 éven át tartott ugyan fent egyet, melyet a miniszter is segélyezett, de megszünt ez évben s a miniszter által megígért iskola nincs felállítva s így 200—250 leány gyermek oktatás nélkül maradt. A fiuk közzül csak 36 kap a gyakorló iskolába tanítást 300 pedig semmiféle oktatásban nem részesül. Déva város roppant szegény a felekezetek sem tudnak fentartani önjerejükből iskolát, a mi-

niszter ígérete is, hogy majd teszen ő mindent. Az ígéret még ma is ígéret, de beváltását lehetetlenítik azok a tervék, a melyekről Tréfört ő nagyméltósága még nappal is álmodik. — No hát ilyen czifra állapot után ezt már méltán kérdezhetjük, hogy: quo usque tandem?

— **Nevezetes tanügyi intézkedések.** A b a r s a i egyházmegye igen nevezetes határozatokat hozott a tanügy érdekében, olyanokat, melyeket jó volna más egyházmegyékben is életbe léptetni. Felemlítjük ezekből, hogy igen kívánatosnak tartja az esperes vállairól mielőbb levenni a tanügy terheit s egy önálló, teljes joggal bíró tanügyi bizottságra ruházni. Az egyházmegye elvárja, hogy ezentul minden iskola tanügyi állapotáról részletes és kimérítő jelentés adassék részére, hogy a közgyűlés teljesen tájékozva legyen minden egyes iskola szellemi és anyagi állapotáról a viszonylagos és általános előhaladás vagy hanyatlás, ezek okai az észlelt bajok s az ellenök használt eszközök felől; a kimutatás pedig általános nem lehet, hanem teljes és részletes. Ez egyházmegye kimondta azt is, hogy oly iskolákban, hol a tanítás eredménye a kívánalmaknak meg nem felel, azokban segéd tanító is alkalmaztatik — fél fizetéssel. Ez utóbbit már nem értjük egészen, mert egy 5—600 forintos tanítói állás jövedelmét megszoztva bajosan tartjuk kétségtetőnek a tanítóra nézve.

— **Baleset.** Részvétellel vettük a hirt, hogy a szomszéd H.-Hadház egyik érdemekben gazdag ev. ref. tanítóját Győrősi Mihályt súlyos baleset érte. A szüretre készítő elő hordóit s egyet a benne levő spiritus szétrobbantott, s a kiugrasztott dugó a derék tanító egyik szemé környékét összeroncsolta, minek következtében tanítói kötelességének sem tud eleget tenni s ideiglenesen Győrősi Zsuzska okl. tanítónő vitetett ki hozzá segédül. Szintén kívánjuk, hogy a tanügy e derék bajaokra minél előbb meggyógyuljon.

— **Ritka figyelem.** Lapunk szerkesztője egy igen érdekes levelet kapott, melyben egyik olvasónk és t. kartársunk elmondja nézeteit e lap szerkesztését illetőleg. Sokalja az általunk adott elméleti cikkek számát, melyekkel ugymond a „Néptanítók Lapja“ untig traktálózik. Sokalja a szépirodalmi részt, mert a „Gondüző“ ellátja affélékkel. Keveseli a híreket és jobb apróságokat kíván; stb. Nagyon lekötölezett bennünket a t. kartárs ur, (kinek gyakorlati cikkeit köszönettel vettük) mert e levele azt mutatja, hogy érdeklődnek e lap iránt. Nekünk nincs is sok ellenvetésünk a vélemény ellen, csak az, hogy mi o l y a n c z i k k e k e t a d u n k a m i n ő k e t kapunk; a szépirodalmi részt kiakarta maga a szerkesztő küszöbölni, de sok olvasó kívánta; ezek bizonyára nem járatják a Gondüzőt. Elakarta hagyni az apróságokat, — kívánták. Szeretnénk gazdag hirovatot adni (ezt se szereti mindenki) de nagy ritkaság, hogy úgy összejöjjenek mint most, mert krónikát a napi eseményekről nem adunk. — Mi magunk érezzük legjobban, hogy milyenek kellene lenni egy ev. ref. népiskolai lapnak, mi legjobban tudjuk, hogy mily irányban kellene munkálkodni, de a legjobb igyekezet mellett sem tehetjük, mert n i n c s m u n k a t á r s elegendő számmal, az „ol- l ó“ pedig gyűlölt lévén előttem nem nevezhetjük ki főmunkatársnak. A gyakorlati irányu cikkeket a tanító uraktól váránk, nekik kellene mozogni jobban! Részünkről mindég a gyak. irányu cikkeket sürgettük, tessék megnézni a régibb szerk. üzeneteket, nem ezután irogattunk-e? mi magunk mindent nem irhatunk. Azonban van reményünk, hogy lassan-lassan e tekintetben is megfelelhetünk a kívánalmaknak s lapunk a teljes megelégedést is kivívja. —

— **Áldozatkész tanügybarát.** Idősb. Engel Adolf, pécsi lakos jános pusztáján (Baranyamegye) az ott alkalmazott személyzet gyermekei részére saját költségén új iskolát építtetett és annak fentartását, a taneszközök beszerzését, valamint a tanító fizetését is magára vállalta. — Idősb. Engel Adolf, ki zsidó vallású, e felekezetenélküli iskola alapításával bebizonyította a közügy iránt való áldozatkésztségét.

— **„Paedagógiai Plutarch“** czim alatt igen életre való vállalat indult meg Orbók Mór szerkesztésében és Drottlet R. pozsonyi hírneves könyvkereskedő kiadásában. E vállalat czéjja megismertetni életrajzok as arczképek által a közoktatás és népnevelés terén ki magyarosodó egyéneket. Első számában jeles íróktól közli: br. Eötvös József, Comenius, Zirzen Janka, Pestalozzi, Wiedermann K. és Gáspár János életrajzát arczképét és paed. méltatását. Egy füzet ára 20 kr. Megérdemli a pártolást!

— **Megtévelyodott tanítónő** A fővárosi rendőrség jelentése szerint B o v g y á n i Viktória okt. tanítónő megtévelyodott. E szegény leányt hónapok óta biztatták, hogy állomáshoz fogják

A P R Ó S Á G O K .

juttatni s ő a legnagyobb nélkülözések közt várta anyjával a remény teljesülését. De végre is mindenből kifogytak s a szerencsétlen nő, kire édes anyjának eltartási gondja is nehezült, látva hogy sorsa mindinkább rosza fordul, megtévelyodott s beszállították a kórházba. Első tünetei abban nyilvánultak, hogy édes anyjának szemére veté, hogy csak ő utána várja megélhetését, aztán nyakába borult, csókolta, zokogott és . . . lelke elborult . . . Kit terhel e szerencsétlen nő sorsa miatt a vád?

— **Hogy és miért választják a tanítót?** Érdekes dolgot hallottunk Erdély egyik nevezetes városából, melyet szokás Erdély „Athen“-jének nevezni. Ott egy tanítói állás volt üresedésben s az iskolaszék két jeles bizonyítványu ifju közzül egy ezen állásra igen alkalmas, képzett ifju akart megválasztani, a ki dicsekedhetett protekcióval is. A másik ifju mikor látta, hogy ügye veszve van, azoh ajálatot tette, miszerint félévig ingyen fog tanítani s ez oly érv volt, mely előtt az iskolaszék többsége meghajolt s ez ifju nyerte el az állomást, mert az isk. szék kijelenté, hogy e félévi fizetésnek ugy is sok helye van a szorongatott helyzetben levő városi pénztárnak. A vesztes fél megjegyzé, hogy már 6 év óta van oklevele, nevelősködik egy uri családnál s temérdekszer pályáztott — eredmény nélkül . . .

— **Közgyűlés, mely elmaradt.** A „Népn. Budapesti Egyesület“-nek a mult hét csütörtöki napjára hirdetett közgyűlése nem volt megtartható, mert csak hét tag jelent meg a mintegy harmincfel száz egyesületi tag közül. Bizony, nem sokra fogjuk vihetni, ha az egyesület tagjainak csupán csak 28% a érdeklődik ez egyesület közgyűlése iránt, melyen pedig öbbs fontos ügyet kellett volna intézniök. Meglátjuk, hogy legközelebb összejönnek-e oly számban melylyel érdemes lesz majd dicsekedni! Ime, mindenütt közöny!

— **Budapest a tanügyért.** Nem édektelen ez, hogy országunk fővárosa, mely népesedés tekintetében rohamosan fejlődik, 1874 hen 484,060 forintot áldozott a tanügyre, 1883-ban pedig, 1,028,931 forintot tett ki a tanügyi kiadás. Ha felgondoljuk, hogy Debreczen város évi kiadása mennyi a tanügyre (a mit közöltünk) akkor bizony ez aránylag nem sok, ha bár tagadhatatlanul: s z é p.

— **Panasz.** A debreczeni kath. leányiskolák gyönyörű szép kézi munkákat küldtek fel az orsz. kiállításra. Nem lévén elfoglaltak f-lekezeti szempontból, kimondjuk, hogy azokat méltóknak találtuk arra, miszerint a szakértők figyelmét felkölve, a megérdemelt elismerésben részesíttessenek. A jury nem méltatta semmire. Munkálkodás, buzgóság, tetemes pénzbeli áldozat tehát mind haszontalan, sőt a derék tanítónők azon önvádat érzik, hogy a jury nem tartotta az ő működésüket méltányos elismerésben részesítendőknak. Nyugodjanak meg. A díj nem nyeres nem nekik válik szégyenökre!

— **Áldozatok és mozgalmak a tanügy mellett.** Jász-Nagykun-Szolnok megyének a népnevelés javára hozott áldozatkész-sége méltó a dicséretre. Így a mezőturi takarékpénztár 2000 frton felül adott népművelési célokra, Juntus J, alattyáni esp. plébános pedig az odaváló tanító fizetésének gyarapítására már 3500 frtot tett le örök alapítvány gyauánt. I h á s z Gilbert premontr. r. nyug. pap 100 frtot tett le szegény gyermekek segélyezésére, Bodó K. fegyverneki volt plébános pedig ugyanily célra 20 frtos részvényeket adott. Jász-Ladány községe szegény gyermekek ösztöndíjának alapjára ő felsége a király 50. születése napján 50 frt alapítványt tón. De vannak ezenkívül még másnemű ajándékozások is, valamint több helyen iskolák szaporításáról is hallunk, melyekben a tanító — dicséretére a nemes gondolkodásnak — már igen szépen van fizetve. A megyei állandó népnev. bizottság a k i s d e d ő v ö k s z a p o r i t á s a é r d e k é b e n javaslatba hozni határozta, hogy a megye minden városában és községében e célra külön alap gyűjtessék, melyet az előjáróság felügyelete alatt a közs. pénztáros kezeljen, — már t. i. ha nincsen egyesület, mely az ügyet kezeibe vegye. Az alapgyűjtés módozatait a bizottság szintén megállapította azon megjegyzéssel, hogy az eredményről az előjáróság minden félévben jelentést küldjön a kir. tanfelügyelőhöz. Ez ügyben már is nagy mozgalom indult meg a megyében; itt óvintézet, amott gyermekmenedék hely állítatnak. A bizottság ezenkívül kiterjeszti figyelmét 9 faiskola gondozásaira is és általában arra, hogy a megyében a gazdasági oktatás minél eredményezőbb legyen; a tanulók a szűk és ges taneszközökkel elláttassanak, mely célra a mulasztások után bejött bírságpénzek használandók föl. A kir. tanfelügyelő pedig mozgalmat indított egy tanszermuzeum létesítése iránt, melyre egyes tanító-egyesüetek már is adakoztak. Más megye is mozgathatna így.

P a p é s h a r a n g o z ó .

P a p : Hallja Suba Mihály, én nagyon sok rosszat hallok magáról; ha még is hallok valami újat, elcsapatom a harangozói állásból.

H a r a n g o z ó ! Hm. Lássá tiszteletes ur, én is sok rosszat hallok ám a tiszteletes urról a faluban, mert beszélnek róla is elég sok rosszat az emberek. Aztán lássa, sem el nem csapatom — sem én itt nem hagyom! Csak maradjunk a régi jó — barátok!

*

A l k a l m a s n é v n a p i a j á n d é k .

— No Andriska, mondd meg, mi volna neked a legalkalmasabb névnap ajándék?

— Hát egy kis himlő.

— Ugyan, hogy tudsz ilyet mondani?

— Akkor nem mennék legalább egy hétig — az iskolába!

*

A k ü l ö n b s é g .

— Tessék nézni néni, milyen szép madár ez.

— Áz ám! Meg jó is: különb mint te vagy, mert nem sir soha reggel mint te.

— Igen ám, de nem is mosdatják azt minden reggel mint engemet.

*

M i é r t h a l v á n y .

— Tudod-e mért oly halvány a hold Gyurka? kédi a tanító.

— Igen is tudom, mert minden éjszaka kóborol az egész égen.

— Hát aztán honnan tudod?

— Édes anyám is azt mondja apám uramnak, hogy már megint olyan vagy mint a hold, mert meg-meg odakéboroltál az egész éjszaka!

*

A n y a : Miért sirsz kis flam? kell talán valami?

K i s f i u : Igen kell.

A n y a : Hát mond meg mi kell és ne sirj!

K i s f i u : Hiszen ha tudnám, hogy mi kell, akkor nem sirnék.

*

E l s z ó l t a m a g á t .

T a n i t ó : Na fiam, iszonyu butaságban singlödöl.

Ha én nem volnék, te lennél a világ legostobább embere.

Szerkesztői üzenet.

A-t J-f urnak H.-M. Vsrhly. Igen lekötözte lapunkat. Nem is merem remélni, hogy ily gyorsan teljesüljön óhajtamom. A példányok elküldéséről gondoskodtam.

L-s P-I urnak. Az elbeszélések írásához kell mindenestre gyakorlatosság. Ha van mese, bár mily rövid is, azt a jártas tollú író ügyesen tudja leírni s a gondolatok újdonszerű kifejezésével érdekessé és vonzóvá tehet bár mily sovány cselekményt. Darabos irály, nem jó helyen alkalmazott bombasztikus pathos csak ront. Üres óráiban dolgozzék a félét, de egyelőre csak — az asztalfiók számára.

M-sz B-a urnak Óhajtanám, hogy az ígérés mielőbb teljesüljön s ha csak lehet jó hosszú legyen!

V-y J-f urnak. Megérkezett. Köszönet.

P-y S-I urnak. Dettó. Az utleírás végét mielőbb hozom. A többire s rákerül a sor egymásután.

T-P urnak. Módszertani dolgozat a legjobb lenne.

J-I urnak. A tárczacikk a jövő számban jön. A másik irányu munkásságot nagyon kérem.

K-y I-n urnak. A női kézimunka tanításához való vezérkönyv ismertetését megkapom?

Felelős szerkesztő: Szombathy János.

Kiadótulajdonos Kutasi Imre.